

вання, без засвоєння європейської культурної традиції неможливе повноцінне входження України до європейського простору та виховання гармонійної й культурної людини. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Willke H. Atopia. Studien zur atopischen Gesellschaft. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 2001. 263 S.
2. Luhmann Niklas. Die Gesellschaft der Gesellschaft. Erster Teilband. Frankfurt am Main: Suhrkamp. 1997. 594 S.
3. Rinsche Günter Menschenwürdiges Leben im Europa des 21. Jahrhunderts / [Hrsg. Rinsche G., Friedrich J.]. *Weichenstellung für das XXI. Jahrhundert. Erfordernisse und Perspektiven der europäischen Integration.* Köln-Weimar-Wien: Böhlau Verlag. 1998. S. 5–23.
4. Flitner W. Ausgewählte pädagogische Abhandlungen. Paderborn: Schöningh, 1967. 226 S.
5. Навроцький А.І. Высшая школа: теория и практика модернизации. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2007. 196 с.

Шищенко Валентина Олексіївна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової,
дошкільної та професійної освіти
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

ІНКЛЮЗІЯ ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ВИХОВАННЯ ГАРМОНІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Будь-яке демократичне суспільство намагається розробити стратегії виховання гармонійної особистості, що передбачають узгодження духовних якостей з реальними діями, взаємоповнення фізичних та естетичних запитів. Сьогодні формування громадянського суспільства неможливе без упровадження ідей толерантності, терпимості, розуміння і сприймання особистісних виявів людського різноманіття.

Відповідно до концепції нової української школи розпочато активну роботу із запровадженням інклюзії. Рівний доступ до

освіти має стати реалією для українських дітей з особливими потребами. Безсумнівно, що в перші роки запровадження інклюзивного навчання виникла ціла низка труднощів, що були пов'язані: із браком коштів на облаштування необхідних умов для створення відповідного освітнього середовища; відсутністю мотивації в учителя, який мав спеціально готуватися до такого виду роботи, організувати клас, опанувати нові методики; неадекватними реакціями батьків і дітей, які насторожено поставилися до появи в класах дітей з особливими потребами. Не було проведено й належної просвітницької роботи в суспільстві, не зроблено відповідної реклами, фактично не висвітлено передового досвіду, що показав би переваги такого навчання і для дітей із вадами здоров'я, і для їх однолітків. Дослідники [1, с. 10] доводять, що інклюзивне середовище має переваги не лише для учнів з особливими потребами, а й для тих дітей, які бачать і розуміють важливість підтримки людей з відмінностями. Спільне навчання дає можливість використовувати широкий набір форм і методів роботи вчителю, тьютору, батькам. Адміністрація навчального закладу добирає оптимальні форми взаємодії з учнями та їх родинами, формує позитивний досвід ставлення до інклюзивного навчання. Незаперечним є той факт, що запровадження інклюзивного навчання дозволило відкрити перспективні напрями співпраці батьків, педагогічних колективів, фахівців ресурсних центрів, громадських організацій, оскільки залучення широкого загалу до розв'язання проблем дітей із особливими потребами. Сьогодні вже помітна позитивна тенденція відкритості батьків, яким широка поінформованість з питань організації інклюзивного навчання стала стимулом для консультацій з фахівцями та спілкування з іншими батьками для взаємодії та взаємопідтримки. Зараз в Україні з'явилися запити на нові професії та види діяльності: розпочався активний волонтерський рух, що є виявом розбудови громадянської спільноти; актуальними стали професії соціальних педагогів, тьюторів, інспекторів соціальної роботи. Це свідчить, що українці переосмислюють значущість власного внеску в гармонізацію оточуючого світу. В умовах інклюзивного навчання роль тьютора важко переоцінити. Це людина, яка забезпечує успішну інтеграцію дитини з особливими потребами в освітнє середовище. Тьютор відіграє важливу

роль й у процесах соціалізації таких дітей, залучення їх до спільної діяльності з однолітками, формування різних стратегій поведінки (від пасивного споглядача до активного учасника чи лідера певного проекту). Часто в ролі тьютора виступають самі батьки, найголовнішим завданням яких є послідовність у діях, відсутність надмірної опіки, розуміння емоційного стану не лише власної дитини, а й її однокласників.

Отже, гармонійний розвиток особистості в сучасному суспільстві залежить від багатьох компонентів: державної політики, родинного виховання, шкільного середовища, громадських та суспільних організацій, особистого спрямування тощо. Однак незаперечним є той факт, що сучасна людина не може жити в гармонії не усвідомлюючи власної відповідальності за розвиток цих компонентів, за їх розбудову. Поширення інклюзивного навчання в Україні робить нас не просто спостерігачами, а й активними учасниками процесу інтеграції людей з особливими потребами в наше суспільство. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитренко К.А., Коновалова М.В., Семиволос О.П. Працюємо з «особливою» дитиною у «звичайній» школі. Харків : ВГ «Основа», 2018. 120 с.

Напрямы третій

Z-ПОКОЛІННЯ: ЩО МАЄ ЗНАТИ ВЧИТЕЛЬ

НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

